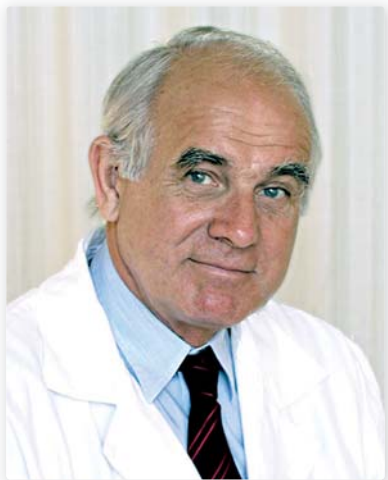

Prof. MUDr. Bohuslav Ošťádal, DrSc., se dožívá 70 let

Profesor Bohuslav Ošťádal se narodil 28. ledna 1939 v Kroměříži. Ke svému moravskému původu se vždy hrdě hlásí, i když naprostou většinu svého aktivního života prožil v Praze. Maturoval v roce 1957, v témže roce začal studovat tehdejší Fakultu dětského lékařství Univerzity Karlovy; studia úspěšně zakončil v roce 1963. V letech 1960–1963 pracoval v Ústavu patologické fyziologie Fakulty dětského lékařství UK, nejdříve jako pomocná vědecká síla, později jako asistent a v letech 1963–1966 jako vědecký aspirant. Jeho školitelem byl prof. MUDr. Otakar Poupa, DrSc., který pro něj zůstal po celý život vzorem pedagoga a vědeckého pracovníka. Poupa určil i jeho odborné zaměření: experimentální kardiologie se zvláštním zřetelem k vyvíjejícímu se srdci. První práce se týkaly vývoje krevního zásobení srdečního svalu; ty vznikaly pod odborným vedením dalšího vynikajícího učitele, vědce a člověka, dr. Rychtera. Od roku 1966 pracuje prof. Ošťádal ve Fyziologickém ústavu AV, v roce 1968 obhájil kandidátskou disertační práci „Fylogenetický a ontogenetický vývoj terminálního krevního řečiště v srdečním svalu a jeho vliv na vznik experimentální srdeční nekrosy“.

Po nuceném odchodu prof. Poupy do ciziny v roce 1968 převzal Ošťádal zodpovědnost za další osud skupiny mladých výzkumníků z Poupovy líhně. Ve Fyziologickém ústavu AV vznikl tým nadšenců – Oddělení vývojové kardiologie – který těžil z Poupových nápadů; ty, jak se později ukázalo, značně předběhly svou dobu. Základní vědeckou otázkou bylo, jak zvýšit odolnost srdečního svalu k nedostatku kyslíku; jako experimentální model byla využívána adaptace na simulovanou velkou nadmořskou výšku. Je zajímavé, že tato problematika za všechna ta léta neztratila nic na své aktuálnosti; naopak, snaha o poznání účinného protektivního mechanismu je i dnes jedním z hlavních úkolů experimentálních a klinických kardiologů na celém světě. Vývojový aspekt této problematiky, totiž jak lze ovlivnit odolnost nezralého srdce k nedostatku kyslíku, je českou prioritou. Ošťádal si vždy uvědomoval, že kardiologie je vědní disciplínou, kde spojení teorie s praxí není jen proklamovanou frází, ale nezbytnou skutečností. V tomto jeho přesvědčení ho navždy utvrdila dlouhodobá přátelská spolupráce se dvěma profesory české klinické kardiologie, Šamánkem a Widimským. Se Šamánkem nahlédl do světa vrozených vad srdečních; jejich

práce o metabolických adaptacích patří k prvním na světě. S Widimským a jeho týmem z IKEM spolupracoval již od sedmdesátých let na experimentálním výzkumu hypoxické plicní hypertenze; počet společných publikací uveřejněných v zahraničních časopisech s impact faktorem je úctyhodný. Spolu s Braveným stál u zrodu Komise experimentální kardiologie, která iniciovala již v první polovině sedmdesátých let užitečná setkání klinických a experimentálních kardiologů. Doktorskou disertační práci „Intermitentní výšková hypoxie a kardiopulmonální systém“ obhájil Ošťádal v roce 1988.

Po roce 1989 byl prof. Ošťádal zapojován do dalších činností: byl ředitelem Fyziologického ústavu AV (1990–1995), stál u zrodu postgraduálního doktorského studia biomedicíny při Univerzitě Karlově, stal se členem výboru Mezinárodní společnosti pro výzkum srdce (International Society for Heart Research) a organizoval světový kongres této společnosti v Praze. V současnosti je odpovědným řešitelem Centra výzkumu chorob srdce a cév, projektu, kterého se účastní více než sto pracovníků z AV ČR, IKEM, Dětského kardiocentra Fakultní nemocnice Motol a teoretických ústavů 2. LF UK. Je editorem zahraničního kardiologického časopisu, členem řady vědeckých rad; je čestným členem České kardiologické společnosti, České lékařské společnosti J. E. Purkyně, České fyziologické společnosti a International Society for Heart Research; je členem České lékařské akademie a Evropské akademie věd a umění.

Habilitován byl v roce 1991 pro obor fyziologie, v roce 1992 byl jmenován profesorem. Ošťádal publikoval 117 článků v časopisech s impact faktorem, 63 knižních kapitol, dvě anglicky psané monografie a byl editorem tří zahraničních monografií. Neodmyslitelná je Ošťádalova činnost pedagogická: učit začal již jako pomocný asistent a pokračuje až do dnešních dnů, tj. více než 40 let. Je zajímavé, že po celou tuto dobu je věrný jednomu externímu pracovišti, Ústavu patologické fyziologie dnešní 2. lékařské fakulty UK. Je oblíbeným přednášejícím nejen na 2. lékařské fakultě, ale i v České kardiologické společnosti a v předatestních kardiologických kursech, což mohu sám plně dosvědčit.

Bója, jak jej všichni jeho přátelé nazývají, miluje svou posázavskou chalupu, ale jeho kutilství se vyznačuje spíše nadšením než zručností. Co však jako zkušený chovatel nemohu pochopit,

je, že se jako experimentální kardiolog panicky bojí psů (prý ho v časném mládí pokousal ratlík); to samozřejmě značně limituje jeho společenské kontakty. Naštěstí si jeho psi známi již zvykli a před Bójou své neškodné miláčky zavírají. Všichni také víme, že rád jí, ale nesmí to být ryba (snad ho taky nějaká v mládí kousla). A co víc, vepřovou zapíjí sladkou limonádou, pivo nesnáší. Co k tomu jako Plzeňák mohu dodat...

Na životní pouti provází Bóju Ošťádala neuvěřitelných 46 let jeho manželka, rovněž lékařka a posledních dvacet let i jeho

nejbližší spolupracovnice. Na medicínskou dráhu vstoupili i oba jejich synové: Jak Bója Ošťádal říká, vybrali si obory pro podzim života svých rodičů nanejvýš potřebné: kardiologii a ortopedii.

Do dalších let Ti, milý Bójo, přeji dobré zdraví, stejnou chuť do práce, a aby Tě neopustil Tvůj osobitý smysl pro humor.

*Prof. MUDr. Jiří Widimský, DrSc., FESC, FAHA,
Klinika kardiologie, IKEM, Praha,
e-mail: widimsky@seznam.cz*

Česká kardiologická společnost, její výbor i členové se připoujají k výše uvedené gratulaci. Je málo kardiologů, kteří v Československu a pak i v České republice dokázali v oblasti experimentální kardiologie to, co se podařilo prof. Ošťádalo. Nesmírně si vážíme jeho poctivé a cílevědomé práce a přejeme mu do dalších let dobré zdraví a radost nejen z výsledků jeho bádání, ale také v krásném rodinném životě.

Milý Bójo, díky za vše, co se Ti v „experimentu“ podařilo, a všichni se těšíme na vždy milé setkávání s Tebou i v dalších letech.

*Prof. MUDr. Michael Aschermann, DrSc., FESC, FACC,
místopředseda České kardiologické společnosti,
II. interní klinika kardiologie a angiologie, VFN, Praha*